

Sygn. akt I C 688/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2015r.

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Halina Grzybowska

Protokolant: Magdalena Tobiasz

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. K.**

przeciwko **(...) Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę 3.712,66 zł

I. zasądza od strony pozwanej **(...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W.** na rzecz powoda **A. K.** kwotę 3.173,00 zł (słownie: trzy tysiące sto siedemdziesiąt trzy złote) z odsetkami ustawowymi od dnia 05 czerwca 2013r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 604,20 zł.

Sygn.akt I C 688/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 marca 2015 roku skierowanym przeciwko A. T. na (...) SA w W. powód A. K. domagał się zasądzenia od strony pozwanej na jego rzecz kwoty 3 712,66 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 05 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa wg norm przepisanych (min. 600 zł) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu żądania podał, że zawarł ze stroną pozwaną umowę potwierdzoną polisą z dnia 28 lutego 2012 roku o nr (...) na warunkach określonych w OWU (...) z (...) (...) P. A. 2007 (...) o oznaczeniu (...) (...). Umowa ta miała być dla powoda w rzeczywistości formą inwestowania środków – czyli tzw. polisolokata , stanowiąca alternatywę dla klasycznych lokat bankowych i przynosić dużo wyższe zyski niż standardowa lokata, a jej celem miało być regularne oszczędzanie, tj. gromadzenie środków na rachunku i pomnażania poprzez uiszczanie przez powoda składki 300 zł miesięcznie przez cały okres obowiązywania umowy. Wobec nieopłacenia przez powoda składki umowa wygasła z dniem 1 czerwca 2013 roku i pozwana dokonała umorzenia środków zgromadzonych na rachunku wg wyceny jednostek uczestnictwa , tj. na kwotę 3 750,16 zł, stanowiącą 99 % wartości rachunku, z czego pobrała z subkonta składek regularnych kwotę 3 712,66 zł na poczet opłaty likwidacyjnej i dodatkowo 37,50 zł tytułem opłaty od wykupu, w wyniku czego powód nie uzyskał żadnego świadczenia, ponieważ pobrane przez pozwaną opłaty pochłonęły całe oszczędności, , z czym powód nie zgadza się, albowiem takie uregulowanie umowne co do wysokości opłaty likwidacyjnej zostały uznane przez Sąd jako klauzule niedozwolone , wpisane do rejestru pod numerem, (...) i co zostało podkreślone w wielu innych orzeczeniach sądowych przytoczonych przez powoda , jak również w stanowisku

Rzecznika Ubezpieczonych . Skutkuje to zdaniem powoda o częściowej bezskuteczności postanowień umownych, a tym samym brak związania powoda . Pobrana przez pozwaną opłata likwidacyjna w kwocie dochodzonej pozwem stanowi nienależne świadczenie, a pozwana wezwana na piśmie z dnia 10 marca 2015 roku do zwrotu tej opłaty nie dokonała zapłaty w określonym jej terminie , wobec czego powód domaga się odsetek od dnia 5 czerwca 2015 roku,

Powód uzyskał wiedzę, że w stosunku do klientów, którzy zapowiedzieli wypowiedzenie rozwiązanie tego typu umów począwszy od 2014 roku, strona pozwana zaprzestała pobieranie opłat likwidacyjnych, dlatego też odmowa spełnienia żądania powoda przez pozwaną jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego g norm, przepisanych.

Z ostrożności procesowej zgłosiła zarzut potrącenia wierzytelności dochodzonej w pozwie z wierzytelnością , jaka jej przysługuje względem powoda w kwocie 4 473,00 zł, stanowiącej równowartość kosztów wynikłych z zawarcia umowy z powodem.

Zarzuciła, że umowa była zawarta na okres co najmniej 210 lat i zgodnie z

§ 4 o.w.u. w zakresie ubezpieczenia miał obejmować: śmierć powoda albo dożycie przez powoda 100 lat, a wysokie koszty, poniesione przez pozwaną w związku z zawarciem umowy, pozwana zamierzała pokryć sobie ze składek uiszczanych przez powoda w przyszłości. Rozwiązanie umowy przez powoda –przed terminem pozbawiło pozwaną możliwości pokrycia poniesionych kosztów w inny sposób, niż poprzez ich potrącenie powodowi z e środków wypłaconych powodowi. Koszty te obejmują: koszt prowizji agenta ubezpieczeniowego, na który składało się pozyskanie klienta, wykonywanie czynności przygotowawczych zmierzających do zawarcia umowy, uczestnictwo w administrowaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia oraz organizowanie i nadzorowanie czynności agencyjnych, a pozwana nie korzysta z innych kanałów dystrybucji niż agenci ubezpieczeniowi, takich jak internet czy sprzedaż przez telefon i koszt akwizycji wyniósł 3 933, a złożyła się na niego prowizja wypłacona agentowi ubezpieczeniowemu (...)sp.k z/s w W..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 28 lutego 2012 roku powód A. K. zawarł ze stroną pozwaną umowę ubezpieczenia na życie potwierdzoną polisą o nr (...) na warunkach określonych w OWU (...) z U. (...) P. A. 2007 (...) o oznaczeniu (...)OWU-0410.

Zgodnie z tą umowa ,począwszy od 1 marca 2012 roku miał wpłacać stronie pozwanej comiesięczną składkę w wysokości 300 zł, a status Polisy opłaconej określony został kwotą 36 000 zł.

Umowa przewidywała następujące opłaty :

1.opłatę wstępną wynosząca 2% składki dodatkowej zapłaconej do czasu zapisania na Rachunku (...) Regularnych za okres 5 lat, w wysokości zadeklarowanej we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia

2.opłatę za zarządzanie w wysokości 1,95 % rocznie od daty zawarcia umowy do 10 rocznicy Polisy I w wysokości 1,25 % rocznie od 10 rocznicy Polisy .

3.opłate administracyjną 11,50 zł miesięcznie dla miesięcznej częstotliwości opłacania składek przez cały okres obowiązywania umowy

4. O. ę za ryzyko w zależności od wieku ubezpieczonego

5. opłatę transakcyjną 15 zł

6.opłate likwidacyjną pobieraną z subkonta składek regularnych, przed całkowitą wypłatą, w razie wygaśnięcia umowy z sytuacjach wskazanych w OWU oraz od tej częściowej wypłaty Subkonta składek regularnych, która

powoduje, że wartość subkonta składek regularnych staje się niższa od kwoty odpowiadającej Statusowi Polisy Opłaconej przed wskazaną poniżej rocznicą polisy y w następującej wysokości :

- od 1 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 99%
- od 2 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 80%
- od 3 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 70%
- od 4 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 60%
- od 5 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 50%
- od 6 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 40%
- od 7 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 30%
- od 8 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 20%
- od 9 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 10%
- od 10 rocznicy polisy do dnia poprzedzającego 2 rocznicę Polisy – 0%

dowód:

- odpis w/w polisy k. 15 i 16 , ogólne warunki ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym - (...)(...)- k. 18-30 .

Umowa została rozwiązana z powodu zaprzestania uiszczania składek miesięcznych przez powoda z dniem 01 czerwca 2013 roku (**niesporne**)

Na dzień 05 czerwca 2013 roku wartość zgromadzonych na koncie powoda jednostek uczestnictwa wyniosła 3 750,16 zł . Dokonując rozliczenia z powodem strona pozwana pobrała kwotę 3 712,66 zł z subkonta składek regularnych powoda tytułem opłaty likwidacyjnej oraz dodatkowo 37,50 zł tytułem opłaty od wykupu , co potwierdziła pismem kierowanym do powoda z dnia 3 marca 2013 roku

dowód:

- odpis w/w/ pisma k. 32-33 .

Pismem z dnia 10 marca 2015 roku powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty bezpodstawnie pobranej opłaty likwidacyjnej wraz z odsetkami od tej kwoty od dnia jej pobrania , podnosząc ,że opłata ta została pobrana w oparciu o klauzule niedozwolone.

Dowód:

- pismo powoda j.w. k. 34 .

Uchwałą nr 139 z dnia 27 sierpnia 2012 roku Zarząd pozwanego Towarzystwa odstąpił , począwszy od 03 września 2012 roku od stosowania w umowach ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym – zarówno zawieranych jak i już wykonywanych od pobierania opłat likwidacyjnych w wysokości określonej w tabelach w wysokości od 10 % do 100 % środków wypłacanych z Subkonta Składek Regularnych, w zależności od roku polisowego, a w to miejsce ustalił opłatę likwidacyjną odpowiadającą w indywidualnych umowach ubezpieczenia w wysokości zależnej od kosztu dystrybucji (pośrednictwa ubezpieczeniowego) nie wyższej niż wartość składek wg stanu z dnia ustalania wysokości opłaty, kosztu wystawienia polisy wynoszącego 260 zł albo odpowiadającego wartości Subkonta

Składek Regularnych, jeśli wartość subkonta jest niższa niż 260 zł i kosztu rozwiązania umowy (likwidacji polisy) wynoszącego 280 zł albo odpowiadającego wartości Subkonta Składek Regularnych, jeśli wartość subkonta jest niższa niż 280 zł

dowód:

- odpis protokołu z posiedzenia Zarządu k. 62- 65

W dniu 29 lutego 2012 roku (...) DORADCY (...) sp z o.o. s.k. w W. wystawiła stronie pozwanej fakturę za luty 2012 na kwotę 706 953,54 zł za usługi agentów i brokerów , w dniu 30 marca 2012 roku na kwotę 460 584,75 zł

dowód :

- odpis w/w/ faktury k. 57. , 59

W dniu 07 marca 2012 roku strona pozwana przelała ze swojego rachunku bankowego na rzecz (...) DORADCY (...) sp z o.o. s.k. w W. kwotę 619 785,52 zł,a w dniu 11 kwietnia 2012 roku kwotę 271.139,69 zł

dowód :

- wycią gi z rachunku bankowego k. 58 i 60 .

W oświadczeniu datowanym 28 kwietnia 2015 roku M. D. podała na piśmie, że koszt akwizycji poniesiony w związku z zawarciem umowy z powodem to 3 933 zł, liczba wpłaconych składek miesięcznych to 12 po 300 zł, koszt wystawienia polisy 260 zł, likwidacji polisy to 280 zł, wartość subkonta składek regularnych w dacie pobrania opłaty likwidacyjnej to 3 750,16 zł, stąd wyliczona oplata likwidacyjna stanowi kwotę 3 712,66 zł.

dowód:

- w/w oświadczenie k. 61 .

Powyższe ustalenia zostały poczynione w oparciu o opisane wyżej dokumenty , których treść nie budzi wątpliwości . Niespornym między stronami był fakt i data rozwiązania umowy oraz suma wartości składek i jednostek uczestnictwa wg stanu na dzień rozliczenia umowy przez stronę pozwaną oraz wysokości ustalonej przez pozwaną opłaty likwidacyjnej.

Sąd zważył:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części .

Przepis art. 385¹ § 1 k.c. stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z § 2 tego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie . Natomiast z § 3 wynika, że nie uzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta , a

ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, stosownie do § 4 spoczywa na tym, kto się na to powołuje .

Stosownie do treści przepisu art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające

w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Nie ulega wątpliwości, że powód zawarł z pozwaną umowę ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym jako konsument, a pozwana jest przedsiębiorcą. Warunki umowy nie były z nim uzgadniane indywidualnie, albowiem powód przystąpił do umowy na warunkach ustalonych przez stronę pozwaną we wzorcu umownym zawartym w ogólnych warunkach umów załączonych do pozwu.

Postanowienia dotyczące ustalania wysokości opłat pobieranych z tytułu rozwiązania umowy ubezpieczenia w sposób określony tak jak w polisie powoda zostały uznane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w tym w powołanym przez powoda wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 czerwca 2012 roku – w sprawie VI ACA (...) – za niedozwolone i zakazał stronie pozwanej stosowania tego wzorca umownego w tym zakresie, a powyższa klauzula została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych pod numerem (...).

Dlatego też w ocenie Sądu w tym zakresie umowa stron dla powoda nie jest wiążąca, a zatem wysokość opłaty likwidacyjnej powinna być uzależniona jedynie od kosztów jakie poniosła pozwana w związku z wygaśnięciem umowy i wykupem jednostek uczestnictwa.

W ocenie sądu wyliczona wg kryteriów wynikających z uchwały Zarządu pozwanej opłata likwidacyjna również budzi poważne wątpliwości.

Po pierwsze należy zauważyć, że strona pozwana nie wykazała, aby o nowym sposobie wyliczania wysokości tej opłaty zawiadomiła powoda. Poza tym strona pozwana w żaden sposób nie uprawdopodobniła, jaka kwota została przez nią zapłacona akwizytorowi w związku z zawarciem umowy z powodem, a przynajmniej nie określiła z czego akurat taka a nie inna kwota wynika, uchwała Zarządu pozwanej nie zawiera też żadnych kryteriów, od których uzależnione jest wynagrodzenie akwizytora, a które dawałyby możliwość oceny przez powoda i przez sąd czy taka kwota jest „odpowiednio” skalkulowana i że nie jest nadmiernie wygórowana. Sąd podziela przy tym pogląd prezentowany w dotychczasowym orzecznictwie, że przyjęcie za usprawiedliwione stanowiska strony pozwanej prowadziłoby do przerzucenia ryzyka prowadzonej działalności gospodarczej na powoda i w przypadku rozwiązania umowy musiałby on bowiem ponieść nie tylko koszty związane z jej zakończeniem, ale również koszty jakie poniosła strona pozwana w celu zawarcia umowy jak i w trakcie jej trwania. Wyliczane przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew koszty bezpośrednie i koszty pośrednie, w tym w zakresie reklamy i promocji produktów ubezpieczeniowych oraz związane z badaniem wniosków i wystawianiem polisy nie pozostają w żadnym

związku z rozwiązaniem przedmiotowej umowy. W tej sytuacji opieranie wysokości opłaty likwidacyjnej na wskazanych kosztach jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, którym w niniejszej sprawie jest powód.

Poza tym nie sposób nie zauważyć, że wyliczona i wskazana w piśmie pozwanej do powoda z dnia 3 marca 2015 roku opłata likwidacyjna 3 712,66 zł dokładnie odpowiada wysokością 99 % wartości subkonta zgromadzonych przez powoda składek regularnych, a to oznacza, że została oparta na podstawie niedozwolonej klauzuli umownej określonej w polisie, a tym samym nie odzwierciedla rzeczywiście poniesionych przez pozwaną kosztów związanych z rozwiązaniem umowy.

Z tych przyczyn sąd przyjął, że zarzut potrącenia jest nieuzasadniony, a co najwyżej stronie pozwanej może przysługiwać opłata likwidacyjna stanowiąca ekwiwalent wskazany przez stronę pozwaną jako koszt wystawiania i likwidacji polisy, określony w uchwale zarządu, obowiązującej od 3.09.2012 roku tj. w łącznej kwocie 540 zł. Natomiast w pozostałym zakresie sąd uznał pobraną opłatę likwidacyjną jako świadczenie nienależne i na podstawie art. 410 § 2 k.c. orzekł jak w pkt.I sentencji wyroku zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3 173,00 zł z

odsetkami ustawowymi , stosownie do treści art. 481 § 1 i 2 k.c. liczonymi od dnia 5 czerwca 2013 roku(tj. od daty w której świadczenie stało się nienależne) , a dalej idące powództwo co do kwoty 540 zł oddalił.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie przepisu art. 100 k.p.c. w związku z §6 pkt.3) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... (Dz U 163 poz.1349 z późn.zmianami)